

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Avdelning 7

DOM
2026-03-30
Meddelad i Stockholm

Mål nr
12760-25

KLAGANDE

1. Helena Digertz, [REDACTED]
2. Helen Gyllenstierna von Platen, [REDACTED]
3. Eeva Jonsson, [REDACTED]
4. Anja Lindberg Sundberg, [REDACTED]
5. Kristina Lindqvist, [REDACTED]
6. Jenny Lundholm, [REDACTED]
7. Jonas Löfblad, [REDACTED]
8. Linn Nydahl Palmqvist, [REDACTED]
9. Niklas Olsson, [REDACTED]
10. Barbara Szymanska von Schultz, [REDACTED]
11. Hanna Takayama, [REDACTED]
12. Lotta Thiringer, [REDACTED]
13. Beatrice Åberg, [REDACTED]
14. Greger Åhlin, [REDACTED]

MOTPART

Stockholms kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Utbildningsnämnden i Stockholms stads beslut 2025-05-22, § 7,
UTBF 2025/1546

SAKEN

Laglighetsprövning enligt kommunallagen

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

Besöksadress
Tegeluddsvägen 1
Telefon
08-561 680 00

Öppettider
måndag–fredag
08:00–16:00

Postadress

115 76 Stockholm

E-post
avd7.fst@dom.se

Webbplats
www.domstol.se/forvaltningsratten-i-
stockholm/

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandena.

YRKANDEN M.M.

Utbildningsnämnden i Stockholms stad beslutade den 22 maj 2025 följande angående Observatorielundens skola. Antagningen till Observatorielundens skola stängs från och med läsåret 2026/27. Skolenheten Observatorielundens skola avvecklas till höstterminen 2027. Lokalerna på Sandåsgatan 2 och Odengatan 63 ska nyttjas för kommande evakueringsbehov i samband med planerat underhåll av andra skolor.

Helena Digertz, Eeva Jonsson, Anja Lindberg Sundberg, Kristina Lindqvist, Jenny Lundholm, Jonas Löfblad, Linn Nydahl Palmqvist, Niklas Olsson, Barbara Szymanska von Schultz, Hanna Takayama, Lotta Thiringer, Beatrice Åberg och Greger Åhlin yrkar att beslutet ska upphävas. De för fram bland annat följande. Beslutet har inte tillkommit på lagligt sätt till följd av jäv. Ledamöter i utbildningsnämnden är samtidigt styrelseledamöter i det av kommunen helägda aktiebolaget Sisab AB. Till följd av engagemangen för Emilia Bjuggren, ordförande i utbildningsnämnden och Sisab samt Andréa Hedin, ledamot i båda, uppkommer motstridiga intressen och fråga om jäv. Jävsperspektivet i politisk bemärkelse har avsevärd betydelse. Beslutet rör något som inte primärt är en angelägenhet för kommunen utan mer en fråga om intressen för Sisab. Sisabs verksamhet har åsamkat kommunmedborgarna kostnader i miljardklassen genom nybyggnation och renovering av skolor, utan att erforderligt utredningsunderlag eller elevunderlag finns. Kommunen har därtill beviljat nyetableringar för privata skolor, som försvårat läget ytterligare. Sammantaget har åtgärderna medfört att kommunen har fått en överkapacitet av skollokaler och utbildningsplatser. Nedläggningen av Observatorielundens skola driver fram beslut som främst är till förmån för Sisab, som på detta sätt fyller sina egna lokaler med elever. Lokalhyresavtalet för Observatorielundens skola löper såvitt känt i ytterligare tio år. Att nämnden uppger att lokalerna ska användas för evakuering till andra skolor medför att påstådd kostnadsbesparing inte är för handen. Istället gynnas Sisab av att hyra ut alla sina nybyggda

lokaler till kommunen. Av 2 kap. 7 § kommunallagen, KL, följer att en kommun inte får inlåta sig på spekulativa företag. Kommunens agerande i Sisab är just detta. Nedläggningen av Observatorielundens skola i förening med nyetableringar av privata skolor belyser även frågan om förbudet mot stöd till enskilda näringsidkare samt likabehandlingsprincipen 2 kap. 3 och 8 §§ KL, då det främst är dessa som gynnas.

Utbildningsnämnden har inte haft rätt att fatta beslutet. Det är kommunfullmäktige som har befogenhet att fatta beslut i ärenden av principiell beskaffenhet eller som annars är av större vikt. Beslutet om nedläggning av Observatorielundens skola får inte delegeras till nämnden. Kammarrätten i Sundsvall fann i sin dom den 19 februari 2025 i mål nr 1916-24 att bildningsnämnden i Hedemora kommun överskridit sin befogenhet genom beslutet att lägga ned Garpenbergs skola. En nedläggning av Observatorielundens skola är en omfattande förändring av skolverksamheten i Stockholms innerstad. Beslutet rör över 500 skolbarn och närmare 1 000 vårdnadshavare/föräldrar samt ett hundratal anställda enbart på Observatorielundens skola. Vidare berörs elever och vårdnadshavare vid Matteus skola, Gustav Vasa skola, Gärdeskolan och Adolf Fredriks musikklasser, som drabbas av skolförflyttningar. I realiteten berörs uppskattningsvis 8 000 – 10 000 kommuninvånare. Beslutet bedöms därför få stor betydelse för hela skolverksamheten inom Stockholms stad. Det politiska inslaget har varit betydande.

Beslutet har genomgående präglats av en bristfällig, starkt forcerad beredning. Information om att ett förslag till beslut skulle läggas fram till nämnden den 14 maj 2025 gick ut till skolans personal den 5 maj och till vårdnadshavare på kvällen den 6 maj. Möte med fackliga representanter forcerades fram utan erforderligt underlag och hölls den 13 maj. Den 14 maj lades förslaget fram till nämnden och därmed togs beslutet i praktiken. Efter att förslaget till beslut lagts fram till nämnden hölls samma kväll informationsmöte för vårdnadshavarna. Vårdnadshavarna hade inte fått ta del av förslaget till beslut inför

mötet och gavs därmed i praktiken ingen insyn eller möjlighet att få komma till tals. Utöver detta saknas en erforderlig konsekvensanalys och utredning kring ekonomi och alternativ. Beslutet får långtgående konsekvenser för elever, vårdnadshavare och personal, men saknar proportionalitet och ekonomisk analys. Någon jämförelse mellan alternativa lösningar eller dokumenterad konsekvensbedömning har inte presenterats, trots att beslutet gäller en efterfrågad skola med hög fyllnadsgrad och ändamålsenliga lokaler. Informationsgivningen har i allmänhet varit motsägelsefull och uppenbart bristfälligt dokumenterad. Informationen har ibland därtill varit motsägelsefull i förhållande till det skriftliga beslutsunderlaget.

Beslutet strider mot kommunallagens bestämmelser om samråd eftersom ingen av barnen, eller deras vårdnadshavare, har getts möjlighet att uttrycka sina åsikter innan beslutet fattades. Beslutet kan även stå i strid med lagen om medbestämmande i arbetslivet, MBL, främst 11–14 §§. Facklig samverkan har inte skett i tid. De fackliga representanterna med personal hann inte sätta sig in i förslaget och kunde därmed inte yttra sig på ett fullgott sätt innan ärendet bereddes politiskt. Den 16 juni 2025 hölls ett fackligt möte med representanter för flera fackförbund, där ärendet avhandlades med utbildningsförvaltningens representant. Vid mötet framförde Sveriges lärare allvarlig kritik mot hur processen hanterats, bland annat vad gäller bristande samverkan enligt MBL och avsaknaden av skolformsvisa garantier, SVG. Enligt uppgift medgav utbildningsförvaltningen att det förekommit brister i processen. Vidare har inte myndigheten hanterat kontakterna med enskilda smidigt eller varit tillgänglig för kontakter med enskilda. Sammantaget har nämnden inte verkat för samråd enligt 8 kap. 3 § KL eller enligt 4 kap. 9 och 12 §§ skollagen.

Beslutet står även i strid med vad som anges i 1 kap 10 § skollagen angående särskild hänsyn till barnets bästa, vilket har sin utgångspunkt i artikel 3 och 12 barnkonventionen. Alla åtgärder som vidtas ska ha barnets bästa i fokus och barn ska ges tillfälle att uttrycka sin åsikt. Ett informationsbrev till vårdnads-

havarna skickades ut någon vecka innan beslutet fattades i praktiken. I brevet angavs endast att vårdnadshavarna skulle komma att kallas till ett informationsmöte och få möjlighet att ställa frågor, dvs. efter tidpunkten då beslutet fattades i praktiken. De barn som berörs av beslutet har således inte fått komma till tals inför att beslutet fattades, varken direkt eller genom vårdnadshavare och lärare. Barnkonsekvensanalysen är i praktiken innehållslös.

Till stöd för sin talan har klagandena ovan lämnat in en stor mängd handlingar, bland annat olika tjänsteutlåtanden, nämndens kommunikation till vårdnadshavare och skolpersonal, mejlkonversationer och kunskapsunderlag.

Även **Helene Gyllenstierna von Platen** yrkar att det överklagade beslutet ska upphävas. Hon för fram bland annat följande. Barnens perspektiv har inte beaktats i beslutet och ingen korrekt eller fullvärdig barnkonsekvensanalys har gjorts. Fler barn berörs av en avveckling av Observatorielundens skola jämfört med att endast flytta elever från skolor, vilket inte har beaktats. Att dessutom föreslå att barnen från Observatorielundens skola ska flytta till Vasa Real har flera olika negativa konsekvenser för barnen. Att först fatta beslut och därefter tala om att ge drabbade barn och elever möjlighet till involvering strider självklart mot barnkonventionen och svensk lag. Berörda barns, vårdnadshavares och skolpersonals åsikter och kunskap inför förslaget har inte kommunicerats eller beaktats. En korrekt utförd barnkonsekvensanalys saknas. Det har inte beaktats vad som är barnens bästa. Inte heller hur beslutet påverkar barnen i såväl kort- som långsiktigt perspektiv. Beslutet berör och drabbar barn, vårdnadshavare samt personal med flera i Observatorielundens skola utan att det har någon förankring eller beröringspunkt i just den skolan. Beslutet handlar till stor del om att flytta runt elever på grund av att andra skollokaler behöver renoveras. Det handlar dessutom om att fylla på Vasa Reals tomma elevplatser, eftersom Vasa Real inte verkar kunna attrahera fler elever, trots nya lokaler. De föräldrar som inte vill att deras barn ska gå på Vasa Real kommer att vända sig till privata alternativ, vilket i förlängningen påverkar

barnens rätt till en jämlik skola baserad på vetenskap. Det urholkar dessutom stadens finanser och gynnar aktörer som inte alltid uppvisar en kvalitativ, jämställd, neutral och barnfokuserad skola. Dessutom finns det ledamöter i nämnden som enligt egna uppgifter saknat tillräckliga eller fullgoda kunskaper och underlag i det beslut som de trots allt ändå lagt en röst för. Det finns även ledamöter i nämnden som säger sig inte varit positiva till det beslut de röstat för. Ändå har de varit med och röstat igenom detta beslut. Allt detta påverkar naturligtvis tilltron till såväl handläggare som förvaltning, liksom till nämnden och dess beslut.

Nämnden bestrider bifall till överklagandena och tillägger bland annat följande. Eftersom Sisab är ett sådant bolag som avses i 6 kap. 31 § KL innebär det att en ledamot i utbildningsnämnden, som även är ledamot i bolagets styrelse, inte är jävig enbart på grund av de dubbla engagemangen. Det har inte heller förelegat jäv enligt någon av de övriga punkterna i 6 kap. 28 § KL. Sisabs verksamhet berörs inte av beslutet, som enbart gäller hur och var nämndens verksamhet ska bedrivas. Sisab har inte mandat att fatta beslut om hur nämndens verksamhet ska bedrivas, vilket inte heller har skett. Hur nämnden använder skollokaler, så länge användningen är förenlig med hyresavtalen, är en fråga för nämnden. Att nämnden anpassar sin organisation utifrån rådande elevunderlag innebär inte något individuellt stöd till enskilda näringsidkare.

Beslutet är fattat av rätt organ. Kommunfullmäktige har genom reglemente uppdragit till utbildningsnämnden i Stockholms kommun att fullgöra kommunens uppgifter som huvudman inom skolväsendet. Nämnden bedömer att organiseringen av stadens skolverksamhet utgör förvaltning och ligger inom utbildningsnämndens verksamhetsområde, som det beskrivs i reglementet. Beslutet utgör ett självständigt beslut som ryms inom nämndens beslutanderätt och budget. Det innefattar inte frågor om exempelvis renovering, utbyggnad, evakuering eller investering kopplat till andra skolenheter än Observatorie-

lundens skola. Det är därför inte relevant att väga in kostnader för sådana fastighetsprojekt i bedömningen av om beslutet är av större vikt. För att bedriva en ändamålsenlig verksamhet inom ramen för tilldelad budget behöver stadens skolorganisation anpassas utifrån stadens befolkningsprognos och elevtalsframskrivning. Ett beslut om att avveckla en skolenhet påverkar i viss mån närliggande skolor, men det är inte visat att avvecklingen skulle påverka övrig skolorganisation i sådan utsträckning att frågan skulle ha varit förbehållen kommunfullmäktige. Beslutet bedöms inte ha en sådan kommunal-ekonomisk betydelse för staden att beslutet ska anses vara av större vikt.

Det överklagade beslutet behandlades vid den förvaltningsövergripande samverkansgruppen den 13 maj 2025. Om de fackliga parterna hade ansett att det fanns brister i underlag eller om de på annat sätt motsatt sig beslutet fanns möjlighet att anmäla oenighet och begära förhandling enligt 14 § MBL. Den samverkansskyldighet som följer av MBL har således uppfyllts. De centrala fackliga organisationerna bjöds in till ett möte den 16 maj 2025 för att föra dialog om framtida hantering gällande personalen på Observatorielunden.

Tjänsteutlåtandet som utgjort underlag för det överklagade beslutet innehåller en barnkonsekvensanalys. Barnets bästa har beaktats inför beslutet. I samband med att personalen informerades om förslaget den 5 maj 2025 uppmanades lärare och mentorer att informera eleverna om det föreslagna beslutet. Skolledningen tog fram ett material för detta. Elevernas reaktioner samlades in och förmedlades till skolledningen, som i sin tur informerade utbildningsförvaltningen om vad som framkommit. Elevernas synpunkter togs i beaktande inför det aktuella beslutet.

Förvaltningsrätten har den 23 juni och den 27 oktober 2025 beslutat att avslå klagandenas yrkanden om inhibition av det överklagade beslutet.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET**Utgångspunkter för prövningen**

Ett överklagat beslut ska upphävas, om beslutet inte har kommit till på lagligt sätt, om beslutet rör något som inte är en angelägenhet för kommunen, det organ som har fattat beslutet inte har haft rätt att göra det, eller om beslutet annars strider mot lag eller annan författning (13 kap. 8 § kommunallagen [2017:725], KL).

Omständigheter som inte hänför sig till någon av de fyra prövningsgrunderna ovan kan inte beaktas vid förvaltningsrättens prövning. Domstolen får därmed t.ex. inte pröva lämpligheten i nämndens beslut och kan inte heller ersätta det överklagade beslutet med något annat beslut.

Förvaltningsrätten får inte beakta några andra omständigheter än de som klagandena har hänvisat till före överklagandetidens utgång (13 kap. 7 § KL).

Omständigheter som framförts senare och som kan betraktas som förtydliganden och preciseringar av tidigare framförda omständigheter kan dock beaktas (se RÅ 1994 ref. 65).

Det är de klagande som måste visa att det överklagade beslutet strider mot någon av grunderna i 13 kap. 8 § KL för att beslutet ska kunna upphävas.

Begäran om att förelägga nämnden att ge in handlingar

Klagandena har begärt att förvaltningsrätten ska förelägga nämnden att ge in vissa handlingar och uppgifter.

Förvaltningsrätten anser att det inte har kommit fram skäl att meddela nämnden så kallat editionsföreläggande avseende de aktuella handlingarna. Det har inte

heller kommit fram skäl i övrigt för att inom ramen för rättens utrednings-skyldighet förelägga nämnden att ge in handlingarna eller uppgifterna. Klagandenas begäran leder därför inte till någon åtgärd från domstolens sida.

Prövningsram och beslutets lämplighet

Det som förvaltningsrätten har att pröva i målet är om utbildningsnämndens beslut den 22 maj 2025 angående Observatorielundens skola ska upphävas på någon av grunderna som anges i 13 kap. 8 § KL. Vad klagandena anför kring händelser som skett inom utbildningsförvaltningen och utbildningsnämnden under hösten och vintern 2025 faller utanför förvaltningsrättens prövningsram.

Vidare kan framhållas att eventuella följd effekter som en avveckling av skola och organisationsförändringar kan få för elevernas trygghet, studiero och studieresultat eller personalens arbetssituation tar sikte på ett besluts lämplighet, vilket inte prövas inom ramen för en laglighetsprövning. Det som klagandena anför bland annat om lärare som slutat, försämrad undervisnings-kvalitet, elevflykt och otrygghet för elever medför därför inte att det överklagade beslutet ska upphävas.

Förvaltningsrättens bedömning

Fråga om jäv i samband med beslutet

Klagandena gör gällande att jäv har förelegat i samband med att nämnden fattade det överklagade beslutet. Nämndens ordförande är styrelseordförande i det kommunala bolaget Skolfastigheter Stockholm AB, Sisab, och en nämndledamot är styrelseledamot i Sisab.

Enligt kommunallagen är en förtroendevald jävig, om 1. han eller hon eller någon närstående är part i ärendet eller annars kan antas bli påverkad av

beslutet i en inte oväsentlig utsträckning, 2. han eller hon eller någon närstående är eller har varit ställföreträdare eller ombud för en part i ärendet eller för någon annan som kan antas bli påverkad av beslutet i en inte oväsentlig utsträckning, 3. ärendet rör tillsyn över sådan kommunal verksamhet som han eller hon själv är knuten till, eller 4. det finns någon annan särskild omständighet som gör att hans eller hennes opartiskhet i ärendet kan ifrågasättas (6 kap. 28 § KL).

Om ett ärende hos en nämnd berör ett aktiebolag där kommunen eller regionen äger minst hälften av aktierna eller en stiftelse där kommunen eller regionen utser minst hälften av styrelseledamöterna, ska den som handlägger ärendet inte anses jävig enligt 28 § 2 eller 4 enbart på grund av att han eller hon är ställföreträdare för bolaget eller stiftelsen eller på något annat sätt är knuten dit (6 kap. 31 § KL).

Förvaltningsrätten anser, i den mån det överklagade beslutet kan anses beröra Sisabs verksamhet, att enbart nämndordförandens och nämndledamotens engagemang i både nämnden och det kommunala bolaget inte kan medföra att jäv föreligger. Det har heller inte kommit fram att de på något annat sätt har varit jäviga. Det som klagandena har fört fram i den här delen leder alltså inte till att beslutet kan upphävas på grunden att det har tillkommit på ett olagligt sätt till följd av jäv.

Kommunens kompetens

Klagandena anser att beslutet innebär att kommunen har överskridit sin kompetens på en rad sätt. De anför bland annat följande i denna del. Beslutet är primärt av intresse för det kommunala bolaget Sisab och inte en angelägenhet för kommunen. Beslutet är inte främst ekonomiskt avseende omDispositionering av vissa skollokaler i en vikande elevtrend. Syftet synes i stället vara att komma till rätta med en illa skött verksamhet i Sisab. Beslutet är grundat i Sisabs lokal-

strategi och inte i utbildningsbehov. Utbildningsuppdraget har därmed underordnats en fastighetsstrategi. Det ligger utanför nämndens uppdrag och strider mot kommunallagens kompetensregler. Kommunens agerande i Sisab är att inlåta sig på spekulativa företag. Nedläggningen av Observatorielundens skola i förening med nyetableringar av privata skolor belyser även frågan om förbudet mot stöd till enskilda näringsidkare, samt likabehandlingsprincipen, då det främst är dessa som gynnas. Beslutet gynnar aktörer som inte alltid uppvisar en kvalitativ, jämställd, neutral och barnfokuserad skola.

Kommuner och regioner får själva ha hand om angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens eller regionens område eller deras medlemmar (2 kap. 1 § KL). Kommuner och regioner får inte ha hand om sådana angelägenheter som enbart staten, en annan kommun, en annan region eller någon annan ska ha hand om (2 kap. 2 § KL).

Kommuner och regioner ska behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat (2 kap. 3 § KL).

Kommuner får driva näringsverksamhet, om den drivs utan vinstsyfte och går ut på att tillhandahålla allmännyttiga anläggningar eller tjänster åt medlemmarna i kommunen (2 kap. 7 § KL). Kommuner och regioner får genomföra åtgärder för att allmänt främja näringslivet i kommunen eller regionen. Individuellt inriktat stöd till enskilda näringsidkare får lämnas endast om det finns synnerliga skäl för det (2 kap. 8 § KL).

Det överklagade beslutet rör antagning till och avveckling av en kommunal grundskola samt hur två skollokaler sedan ska användas. Förvaltningsrätten anser att vad de klagande anfört i den här delen, bland annat om att beslutet primärt är av intresse för det kommunala bolaget Sisab, inte visar på vilket sätt beslutet skulle vara en angelägenhet för staten, en annan kommun eller region eller någon annan offentlig aktör. Inte heller visar det som anförs att beslutet

innebär att kommunen bedriver otillåten näringsverksamhet. Det är heller inte visat att individuellt inriktat stöd har lämnats till någon enskild näringsidkare eller att beslutet innebär att kommunens medlemmar inte behandlas lika på så sätt att det strider mot likställighetsprincipen.

Beslutet ska alltså inte upphävas på den grunden att det strider mot bestämmelserna i 2 kap. kommunallagen om kommunala angelägenheter.

Beslut av principiell beskaffenhet eller större vikt

Klagandena gör vidare gällande att nämnden inte har haft rätt att fatta det överklagade beslutet eftersom det är av principiell beskaffenhet. De anför bland annat följande i denna del. Beslutet får långsiktiga konsekvenser för Norra innerstadens skolstruktur och är direkt kopplat till investeringar i Vasa Real, Matteusskolan och Rödabergsskolan samt till evakueringar för flera skolor. Nämndens jämförelse med stadens totala elevantal är missvisande. Konsekvenserna måste bedömas i relation till evakueringskedjan. Beslutet berör specifikt norra innerstaden där antalet kommunala högstadieskolor är starkt begränsat. Att avveckla en hel skola i detta område påverkar hela skolstrukturen och kan inte reduceras till en marginell förändring i stadens totala elevantal. Den samlade investeringen överstiger cirka en miljard kronor och beslutet berör tusentals elever, vårdnadshavare och anställda under minst ett decennium. Frågan har fragmenterats i flera delbeslut så att ärendets verkliga omfattning inte framgått tydligt samt hanterats som löpande förvaltning. Därigenom har en prövning i kommunfullmäktige uteblivit. Det politiska inslaget har varit betydande. Vidare har media uppmärksammat den otillräckliga utredningen och den odemokratiska processen.

Fullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen eller regionen, främst exempelvis om mål och riktlinjer för verksamheten, budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor samt

nämndernas organisation och verksamhetsformer (5 kap. 1 § KL). Fullmäktige får uppdra åt en nämnd att i fullmäktiges ställe besluta i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden (5 kap. 2 § KL).

Av förarbetena till kommunallagen framgår att ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt är sådana ärenden som är av mer grundläggande natur eller av mer generell räckvidd och att det politiska momentet allmänt sett är dominerande (prop. 2016/17:171 s. 327).

Nämnderna beslutar i frågor som rör förvaltningen, i frågor som de enligt lag eller annan författning ska ha hand om samt i frågor som fullmäktige delegerat till dem (6 kap. 3 § KL).

Beslut om nedläggning av skolor har i praxis setts som förvaltning av skolväsendet (se RÅ 1987 ref. 26 och Kammarrätten i Göteborgs dom den 16 oktober 2017 i mål nr 3175-16). Högsta förvaltningsdomstolen har dock uttalat att i den mån ett ärende rymmer frågor av principiell beskaffenhet eller annars är av större vikt måste det ankomma på fullmäktige att fatta beslut i ärendet, även om ärendet rör förvaltningen och därmed faller inom området där nämnderna har beslutanderätt (HFD 2016 ref. 28).

Av handlingarna i målet framgår att bakgrunden till det överklagade beslutet bland annat är en förväntad minskning av elevantalet i norra innerstaden samt att Observatorielundens skollokaler behövs som evakueringslokaler för elever som går på skolor i stadsdelen där renovering är planerad under de kommande åren. Det har inte kommit fram att beslutet skulle medföra en väsentlig geografisk förändring för eleverna på Observatorielundens skola eller att beslutet skulle medföra kraftigt ökade kostnader för kommunen. Det har inte heller kommit fram att beslutet medför att kommunens hela skolverksamhet skulle komma att förändras avsevärt eller att det påverkar en så stor andel av kommunens medlemmar att nämnden av den anledningen varit förhindrad att

fatta beslutet (jfr bl.a. HFD 2016 ref. 28 och Kammarrätten i Sundsvalls dom den 19 februari 2025 i mål nr 1916-24). Inte heller har det kommit fram att det politiska momentet i beslutet är av sådan dignitet att beslutet av den anledningen borde ha fattats av fullmäktige. Mot denna bakgrund anser förvaltningsrätten att vad de klagande har anfört inte visar att det aktuella beslutet är av sådan principiell beskaffenhet eller större vikt att nämnden inte har haft rätt att fatta det. Att ärendet har väckt uppmärksamhet och engagerat kommunmedlemmar medför inte att beslutet av det skälet borde ha fattats av kommunfullmäktige (jfr HFD 2019 ref. 32). Vad de klagande gjort gällande om att ärendet har fragmenterats och att beslutet endast är en del i ett större sammanhang medför ingen annan bedömning.

Beredning och samråd inför beslutet

Kommunallagen innehåller inte några närmare krav på beredningen av ärenden som beslutas av en nämnd. Det är nämnden som avgör om beslutsunderlagen är tillräckliga i fråga om omfattning och kvalitet (jfr 5 kap. 26–28 §§ KL och prop. 1990/91:117 s. 200). Vad klagandena har anfört exempelvis om att det saknas konsekvensanalys och riskbedömningar, att det inte har presenterats någon jämförelse mellan alternativa lösningar och att politikerna har fattat beslut på oriktig grund till följd av bristfällig och motsägelsefull information innebär mot denna bakgrund inte att det överklagade beslutet fattats i strid mot kommunallagens bestämmelser. Inte heller är det visat att nämnden i sin beredning av ärendet brutit mot grunderna för god förvaltning i förvaltningslagen, mot någon bestämmelse i skollagen eller någon annan lag.

Klagandena gör vidare gällande att nämnden inte har verkat för samråd enligt kommunallagen och skollagen och att beslutet även kan strida mot lagen om medbestämmande i arbetslivet (1976:580), MBL. De anför bland annat att vårdnadshavarna inte fått ta del av förslaget till beslut inför informationsmötet den 14 maj 2025 och att de därmed i praktiken inte fick någon insyn eller

möjlighet att få komma till tals. Inget av barnen eller deras vårdnadshavare har getts möjlighet att uttrycka sina åsikter innan beslutet fattades. Facklig samverkan har inte skett i tid och fackförbundet Sveriges lärare har fört fram allvarlig kritik mot hur processen hanterats, bland annat vad gäller bristande samverkan enligt MBL.

Av 8 kap. 3 § KL framgår att en nämnd ska verka för att samråd sker med dem som brukar deras tjänster. Det är nämnden som bestämmer formerna för hur samråd ska ske (se prop. 2016/17:171 s. 391). Lagen ställer inte upp något direkt krav på att samråd ska ske eller att det ska ske inför varje enskilt beslut i nämnden. Bestämmelserna om samråd föreskriver endast vad som i allmänhet ska anses vara lämpligt i nämndernas verksamhet. Om samråd inte har skett innebär det inte att ett beslut blir ogiltigt (se prop. 1986/87:91 s. 60).

Inom skolan är sådant samråd delvis reglerat genom skollagen. Barn och elever ska till exempel ges inflytande över utbildningen, medan vårdnadshavare för barn i förskola och för elever i bland annat förskoleklass och grundskola ska erbjudas möjlighet till inflytande över utbildningen (jfr 4 kap. 9 och 12 §§ skollagen). Det finns inte några närmare riktlinjer om utformningen av inflytandet vid varje skolenhet. Skälet till detta är att inflytandeformerna måste bestämmas med hänsyn till de lokala förhållandena vid varje skolenhet efter diskussion mellan rektor, lärare, elever och vårdnadshavare (prop. 2009/10:165 s. 674 f.). Bestämmelserna tar alltså inte sikte på information och samråd mellan en kommunal nämnd och de vårdnadshavare eller barn som berörs av en nämnds beslut.

Högsta förvaltningsdomstolen har bedömt att en underlåtenhet att följa reglerna om förhandlings- och informationsskyldighet i MBL inte påverkar det fattade beslutets giltighet (se RÅ 1979 2:8).

Förvaltningsrätten konstaterar att det inte finns något krav på att nämnden ska hålla samråd inför beslut och att elevers och vårdnadshavares inflytande över utbildningen enligt skollagen inte är tänkt att tillgodoses genom samråd med utbildningsnämnden. Vidare är det ostridigt mellan parterna att information om förslaget att avveckla Observatorielundens skola skickades ut till skolans personal samt vårdnadshavare den 5 respektive 6 maj 2025. Utbildningsförvaltningen bjöd då in vårdnadshavarna till ett informationsmöte den 14 maj. Förvaltningsrätten anser mot den här bakgrunden att det som gjorts gällande om att vårdnadshavarna inte har fått komma till tals inför beslutet, inte visar att beslutet står i strid med aktuella bestämmelser i kommunallagen eller skollagen. Inte heller innebär det som har förts fram gällande facklig samverkan att beslutet är olagligt.

Frågan om berörda barns möjlighet att komma till tals behandlas i följande avsnitt.

Barnets bästa och barnkonsekvensanalys

Klagandena anför att de barn som berörs inte har fått komma till tals inför beslutet, varken direkt eller genom vårdnadshavare eller lärare. Barnets bästa har inte vägts in på ett rättssäkert sätt. Den barnkonsekvensanalys som redovisats är i praktiken innehållslös och saknar riskbedömning, alternativa lösningar, elevperspektiv, elevinflytande och dokumentation. Det finns ingen redovisning av hur barnets bästa har vägts mot andra intressen. Analysen möjliggör inte någon prövning av proportionalitet eller avvägning mellan olika handlingsalternativ. Den redovisar inte heller hur barnens synpunkter har inhämtats. Detta strider mot barnkonventionen, skollagen, Stockholms stads program för barns rättigheter samt riktlinjer för barnkonsekvensanalys från Sveriges kommuner och regioner. Beredningen har varit forcerad och informationsmöten hölls först samma dag som förslag till beslut lades fram, vilket gjorde att vårdnadshavare och elever informerades först efter att ärendet

beretts politiskt. Det har inte funnits någon möjlighet till reellt inflytande. Barnen har inte fått komma till tals eller getts tillfälle att uttrycka sin åsikt. Bestämmelsen i 1 kap. 10 § skollagen angående särskild hänsyn till barnets bästa har sin utgångspunkt i bland annat artikel 3 och 12 i barnkonventionen. Av förarbetena till skollagen framkommer att bestämmelserna om särskild hänsyn till barnets bästa ska tillämpas både i relation till sådana bestämmelser i skollagen som innebär beslut eller åtgärder som rör enskilda barn eller elever och till bestämmelser som innebär beslut eller åtgärder riktade mot grupper av barn eller elever (jfr prop. 2009/10:165, s. 639).

Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa (artikel 3.1 barnkonventionen).

En stat ska tillförsäkra ett barn som är i stånd att bilda egna åsikter rätten att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör barnet. Ett barns åsikter ska beaktas i förhållande till ålder och mognad (artikel 12.1). För att ett barn ska tillförsäkras denna rätt ska barnet särskilt beredas möjlighet att höras. Det kan göras direkt eller genom företrädare eller ett lämpligt organ och på ett sätt som är förenligt med nationella procedurregler (artikel 12.2).

Artikel 3.1 har nära koppling till artikel 12 om barnets rätt att uttrycka sina åsikter och att höras. FN:s kommitté för barnets rättigheter menar att artiklarna kompletterar varandra på så sätt att artikel 3 handlar om att förverkliga barnets bästa och artikel 12 om tillvägagångssättet för att lyssna till barnets eller barnens åsikter och beakta dem (SOU 2020:63 s. 183).

På vilket sätt barnets bästa ska beaktas eller hur barnets rätt att komma till tals ska säkerställas framgår inte av bestämmelserna i skollagen eller barnkonventionen.

Kravet på att barnets bästa ska beaktas medför att effekterna av ett beslut måste utredas och bedömas samt att beslutsprocessen måste innehålla en utvärdering av de positiva och negativa konsekvenser som beslutet kan få för det eller de barn som berörs av beslutet. Det är inte givet att det alltid går att slå fast om ett beslut är förenligt med barnets bästa. Ett beslut kan innebära såväl negativa som positiva konsekvenser för ett barn. Ett beslut som rör flera barn eller barn i allmänhet kan vara positivt för några barn men negativt för andra. Barnkonventionen ställer heller inte krav på en formell process för att fastställa barnets bästa (Kammarrätten i Stockholms domar den 7 april 2022 i mål nr 5211-21 och 5626-21).

I nämndens beslutsunderlag ingår en barnkonsekvensanalys som del i ett tjänsteutlåtande daterat den 30 april 2025. Där har de barn som bedöms påverkas av beslutet identifierats. I analysen redovisas olika konsekvenser som beslutet förväntas få för berörda barn, positiva såväl som negativa. Möjliga kompensatoriska åtgärder för att minimera negativa konsekvenser redovisas, liksom olika former av stöd för att ge barnen bättre förutsättningar att hantera den planerade förändringen. Även en kortare bedömning avseende barnets bästa ingår i analysen.

Mot denna bakgrund bedömer förvaltningsrätten att det som klagandena har gjort gällande om barnkonsekvensanalysen inte visar att det underlag som nämnden har haft tillgång till har varit sådant att nämnden inte haft förutsättningar att beakta berörda barns bästa inför det överklagade beslutet. Detta gäller även om barnkonsekvensanalysen är förhållandevis kortfattad till sitt innehåll. Vidare framgår av handlingar i målet att personal på Observatorielundens skola har pratat med eleverna om förslaget till beslut och att eleverna har förmedlat sina åsikter och frågor till personalen. Nämnden har uppgett att elevernas reaktioner på förslaget har kommit utbildningsförvaltningen till handa. Förvaltningsrätten har inte funnit anledning att ifrågasätta nämndens

uppgifter om detta. Vårdnadshavarna har fått information om förslaget till beslut och nämnden har hållit informationsmöte för vårdnadshavarna. De barn som har bedömts vara påverkade av beslutet anses därmed ha fått tillfälle att komma till tals, genom skolpersonal och sina vårdnadshavare. Domstolen anser därmed att vad klagandena har anfört i denna del inte ger stöd för att barnens rätt att uttrycka åsikter och att höras inte har tagits tillvara.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis bedömer förvaltningsrätten att vad klagandena har anfört och åberopat inte visar att det finns någon grund för att upphäva det överklagade beslutet.

Överklagandena ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (FR-03).

Eva Blom

Rådman

De särskilda ledamöterna Magnus Lindbäck och Karl Pfeifer har också deltagit i avgörandet.

Föredragande juristen Stina Nygårds har föredragit målet.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.